

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Μία ιστοσελίδα για κάθε ανασκαφή: επισκόπηση των ιστοσελίδων για τις αρχαιολογικές έρευνες πεδίου (μέρος 1ο)

Επιμέλεια: Κατερίνα Χαρατζοπούλου

Ανασκαφές και έρευνες επιφανείας έχουν εδώ και καιρό την ιστοσελίδα τους, επιστρατεύοντας, ανάλογα με τους στόχους και τα διαθέσιμα μέσα, κάθε είδους τεχνολογία. Η στήλη συγκέντρωσε 200 περίπου ιστότοπους που παρουσιάζουν αρχαιολογικές έρευνες πεδίου (ανασκαφές, έρευνες επιφανείας κ.ά.), κυρίως σε αρχαιολογικές θέσεις της Μεσογείου, οι οποίες διεξάγονται από επιστημονικούς φορείς και ερευνητικές ομάδες.

Στο τρέχον τεύχος παρουσιάζεται μια βασική, γενική επισκόπηση των ιστοσελίδων αυτών και στο επόμενο θα ακολουθήσουν συνοπτική ανάλυση και γενική αξιολόγηση (σκοποί, κατηγορίες κοινού στις οποίες απευθύνονται, περιεχόμενο και αξιολόγηση σε σχέση με έντυπες δημοσιεύσεις για τις ανασκαφές, μέσα και τεχνολογίες των ιστοσελίδων κ.ά.).

Αφετηρίες για την εξερεύνηση

Δεν υπάρχει πλήρης κατάλογος των ιστοσελίδων των ανασκαφικών προγραμμάτων, ενώ η γενίκευση της χρήσης του *Google* δίνει το προβάδισμα στην αναζήτηση σε βάρος της συστηματικής καταγραφής. Οι περισσότεροι ιστότοποι καταγράφονται σε συλλογές αρχαιολογικών συνδέσμων, όπως τα ευρητήρια του *Google* για την παγκόσμια Αρχαιολογία (www.google.de/Top/Science/Social_Sciences/Archaeology), με δυνατότητα αναζήτησης στις ιστοσελίδες της κατηγορίας) και ο κατάλογος «World Atlas of Archaeology» της πύλης *About Archaeology* (archaeology.about.com/od/5/u/world_atlas.htm). Συστηματική καταγραφή αρχαιολογικών ιστοσελίδων με δυνατότητα αναζήτησης παρέχουν επίσης η βρετανική πύλη *Intute Arts and Humanities* (www.intute.ac.uk/artsandhumanities/archaeology) και η γερμανική πύλη *Sisyphos* του Πανεπιστημίου Χαϊδελβέργης (sisyphos.uni-hd.de). Μια διαφορετική προσέγγιση αντιπροσωπεύει ο ιστότοπος *Fasti Online, A Database of Archaeological Excavations since the Year 2000*, που αναπτύχθηκε με χρηματοδότηση του ιδρύματος Packard Humanities. Καταγράφει τις ανασκαφές σε περιοχές της ρωμαϊκής επικράτειας από το 2000 και έπειτα, αντικαθιστώντας την περιοδική έκδοση *Fasti Archeologici*, που εξέδιδε έως το 1987 η International Association for Classical Archaeology (www.fastionline.org).

Ανασκαφική δραστηριότητα επιστημονικών φορέων

Την προβολή των ανασκαφικών προγραμμάτων που διεξάγονται υπό την αιγίδα τους αναλαμβάνουν οι επιστημονικοί φορείς,

των οποίων οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις καταγράφονται σε πολλές συλλογές συνδέσμων (π.χ., στο *Google/Archaeology* ή στη λίστα του Γ. Γεωργανά, www.geocities.com/i_georganas/main.html#Organisations). Το Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου δημοσιεύει στην ιστοσελίδα του τα ετήσια χρονικά όλων των ανασκαφών σε εξέλιξη στην Κύπρο (www.mcw.gov.cy/mcw/da/da.nsf/DMLexcavat_gr/DMLexcavat_gr?OpenDocument&Click=&print). Στον ιστοχώρο του γαλλικού Υπουργείου Εξωτερικών, στην ενότητα «Les Carnets d'archéologie», καταγράφονται όλες οι ανασκαφές γαλλικών αρχαιολογικών αποστολών ανά τον κόσμο, με πληροφορίες για κάθε πρόγραμμα (www.diplomatie.gouv.fr/fr/actions-france_830/archeologie_1058/les-carnets-archeologie_5064/index.html - Ελλάδα, Κύπρο, Αλβανία, Βουλγαρία, Τυνησία κ.λπ.). Σημαντικοί αρχαιολογικοί φορείς με παγκόσμια δράση, όπως το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο (DAI) και το αντίστοιχο αυστριακό (OEAI), παρουσιάζουν συστηματικά τις έρευνες πεδίου που πραγματοποιούν (www.dainst.org, *Forschung, Projekte*, και www.oelai.at/ausland/ausland.html). Ξένα αρχαιολογικά ιδρύματα παρουσιάζουν την έρευνά τους σε συγκεκριμένες περιοχές, όπως η Βρετανική Σχολή της Ρώμης με ερευνητικά προγράμματα στην Ιταλία (www.bsr.ac.uk/BSR/sub_arch/BSR_Arch01.htm) ή το Centre d'Etudes Alexandrines για την αρχαιολογική έρευνα στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου (www.cealex.org/sitecealex/navigation/FENETR_NAVfouilles_F.htm).

Στους φορείς που διεξάγουν ανασκαφές ανήκουν παραδοσιακά και τα μουσεία. Από τα πολυάριθμα και εξαιρετικά ενδιαφέροντα ερευνητικά προγράμματα που παρουσιάζονται στον ιστότοπο του Βρετανικού Μουσείου δεν λείπουν οι ανασκαφές και οι έρευνες επιφανείας σε σημαντικές αρχαιολογικές θέσεις, στη Μ. Βρετανία και άλλες χώρες – Αίγυπτο, Σουδάν, Τουρκία, Λίβανο, Ιορδανία, κ.ά. (www.britishmuseum.org/research/research_projects.aspx).

Εκτενείς αρχαιολογικές έρευνες πεδίου διεξάγονται στο πλαίσιο εθνικών ερευνητικών προγραμμάτων, όπως του Εθνικού Κέντρου Ερευνών της Δανίας στον Εύξεινο Πόντο (www.pontos.dk) ή ευρωπαϊκών, όπως το πρόγραμμα υποβρύχιων ερευνών στις ακτές της Μεσογείου VENUS, Virtual Exploration of Underwater Sites (www.venus-project.eu).

Τέλος, εξαιρετικά σημαντική ανασκαφική δραστηριότητα αναπτύσσουν τα πανεπιστήμια, ανεξάρτητα ή σε συνεργασία

με άλλους επιστημονικούς φορείς. Ενδεικτικά, για την Τουρκία, το Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης πραγματοποιεί ανασκαφές στην Αφροδισιάδα (www.nyu.edu/projects/aphrodisias), το Καθολικό Πανεπιστήμιο της Louvain στη Σαγαλασό (www.esat.kuleuven.ac.be/sagalassos/index.html), το Πανεπιστήμιο του Bochum στη Μίλητο (www.ruhr-uni-bochum.de/milet/index2.htm). Για το διεπιστημονικό τους χαρακτήρα αλλά και τις πολυάριθμες συνεργασίες σημειώνουμε ενδεικτικά τα ερευνητικά προγράμματα που βρίσκονται σε εξέλιξη στη νεκρόπολη Porta Nocera στην Πομπηία (www.mourirapompei.net) καθώς και στο νεολιθικό χωριό Catal Höyük της Ανατολίας (www.catalhoyuk.com).

Για τις ανασκαφές στην Ελλάδα

Εκθέσεις των σωστικών κυρίως ανασκαφών που διεξάγουν οι αρχαιολογικές υπηρεσίες του ΥΠΠΟ δημοσιεύονται, όπως γνωρίζουμε, στον ιστότοπο του φορέα, από το 1973 έως τις πιο πρόσφατες του 2009, ταξινομημένες κατά γεωγραφική περιοχή, με τις ημερομηνίες διεξαγωγής, τα ονόματα των υπευθύνων, εικόνες και συνοδευτική βιβλιογραφία (www.yppo.gr/5/g5110.jsp, για το έτος 2009). Διεπιστημονικά ερευνητικά προγράμματα ή συστηματικές ανασκαφές των αρχαιολογικών εφορειών διαθέτουν συχνά τη δική τους ιστοσελίδα, όπως το πρόγραμμα έρευνας του νεολιθικού οικισμού της Αυγής Κατοριάς, από την ΙΖ' ΕΠΚΑ (www.neolithicavgj.gr).

Οι τρέχουσες ανασκαφές της Αρχαιολογικής Εταιρείας σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, συνήθως με τις ανασκαφικές εκθέσεις που δημοσιεύονται στο *Έργον της Αρχαιολογίας*

της Εταιρείας, παρουσιάζονται στον ιστότοπο του φορέα (www.archetai.gr/site/content.php?sel=155).

Οι ιστότοποι των ξένων αρχαιολογικών σχολών στην Ελλάδα συγκεντρώνουν συστηματικά τις πληροφορίες για τις ανασκαφές που πραγματοποιούν τα ιδρύματα αυτά σε συνεργασία με άλλους φορείς, ή όσες διεξάγονται υπό την αιγίδα τους. Ο ιστότοπος της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών παρουσιάζει διεξοδικά τις ανασκαφές του ιδρύματος στην Αρχαία Αγορά της Αθήνας και την αρχαία Κόρινθο, ενώ δίνει πρόσβαση στους ιστότοπους των Πανεπιστημίων της Β. Αμερικής, των οποίων οι αρχαιολογικές έρευνες τελούν υπό την αιγίδα του. Η Βρετανική Σχολή, το Ολλανδικό και το Καναδικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο, διαχωρίζουν τις τρέχουσες και σε εξέλιξη έρευνές τους από τις υπόλοιπες, σημειώνοντας επίσης τα προγράμματα μελέτης του υλικού που προήλθε από τις ανασκαφές.

Το Ινστιτούτο Εναλίων Αρχαιολογικών Ερευνών (IENAE) παρουσιάζει συνοπτικά τις πρόσφατες και παλιότερες υποβρύχιες αναγνωριστικές και ανασκαφικές του έρευνες (www.ienae.gr).

Από τους ιστότοπους των πανεπιστημίων, αυτός του Τομέα Αρχαιολογίας του ΑΠΘ (web.auth.gr/hist/tomeis/archaeology/research/excavations_gr.htm) δίνει πρόσβαση στις ιστοσελίδες με τις έρευνες πεδίου που διεξάγονται σε 16 θέσεις και στις ανεξάρτητες εφαρμογές, όπως αυτές για το Δισπηλιό (web.auth.gr/dispilio) και το Καραμπουρνάκι (karabournaki.ipet.gr/index.php?lang=1). Κάθε έρευνα πεδίου διαθέτει τη δική της ιστοσελίδα στον ιστότοπο του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας (ΙΑΚΑ) του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (www.ha.uth.gr/gr/research.asp). Ξεχωρίζει ο εξαιρετικά συστηματικός και ενημερωμένος ιστότοπος για τις έρευνες επιφανείας στη Σικυώνα (extras.ha.uth.gr/sikyona/gr/index.asp). (Για τις ανασκαφές των ελληνικών πανεπιστημίων, δείτε τις Παρουσιάσεις στο www.arxaiologia.gr)

Αντικειμενικές παρουσιάσεις και προσωπικές εμπειρίες

Εκτός όμως από την «επίσημη» φωνή, τον ιστότοπο ενός προγράμματος συμπληρώνουν ιστολόγια με προσωπικές αφηγήσεις των συμμετεχόντων στις αρχαιολογικές έρευνες. Για πληροφορίες από την ανασκαφική δραστηριότητα στην Πύλα – Κουτσοπεριά της Κύπρου (www.pkap.org), σε σχεδόν «πραγματικό χρόνο», δίνουν τα blogs των μελών της αποστολής, *Ramblings on Ancient History and Archaeology* (ancienthistory.typepad.com/ancient_history_ramblings), *Historical Archaeology in the Ancient Mediterranean* (historicalarchaeologyintheancientmediterranean.typepad.com/historical_archaeology_in/), ή τα «twitter feeds» (twitter.com/BillCaraher).

Ημερομηνίες επίσκεψης των ιστότοπων: 25 Μαΐου-4 Ιουνίου 2009.

Επικοινωνία: kcharatzo@aol.com ή στη διεύθυνση του περιοδικού Διαβάστε τη στήλη στον ιστότοπο του περιοδικού, www.arxaiologia.gr

1. Η ιστοσελίδα του Institut français d'archéologie orientale για τις γαλλικές αρχαιολογικές έρευνες στην Αίγυπτο, από την προϊστορία έως το μεσαίωνα (www.ifao.egnet.net/archeologie).